

Nr 39 för september 2021

Kalendarium

September

8 september

För din säkerhet!

Kvibergs kantin

15 september

Medlemsaktivitet.

Lufthot och
motåtgärder.

Förbundslokalen

Kviberg

18-19 september

POC kurs För din
säkerhet. Tylebäcks
kursgård (R)

28 september

Web föreläsning För din
säkerhet!. Via Teams

Aktuell information hittar
du på vår hemsida:

<http://www.forsvarsutbildarna.se/goteborg>

Kontaktuppgifter

Adress

Kvibergs kaserner
Övre kaserngården 4C
Box 131 24,
402 50 Göteborg

telefon

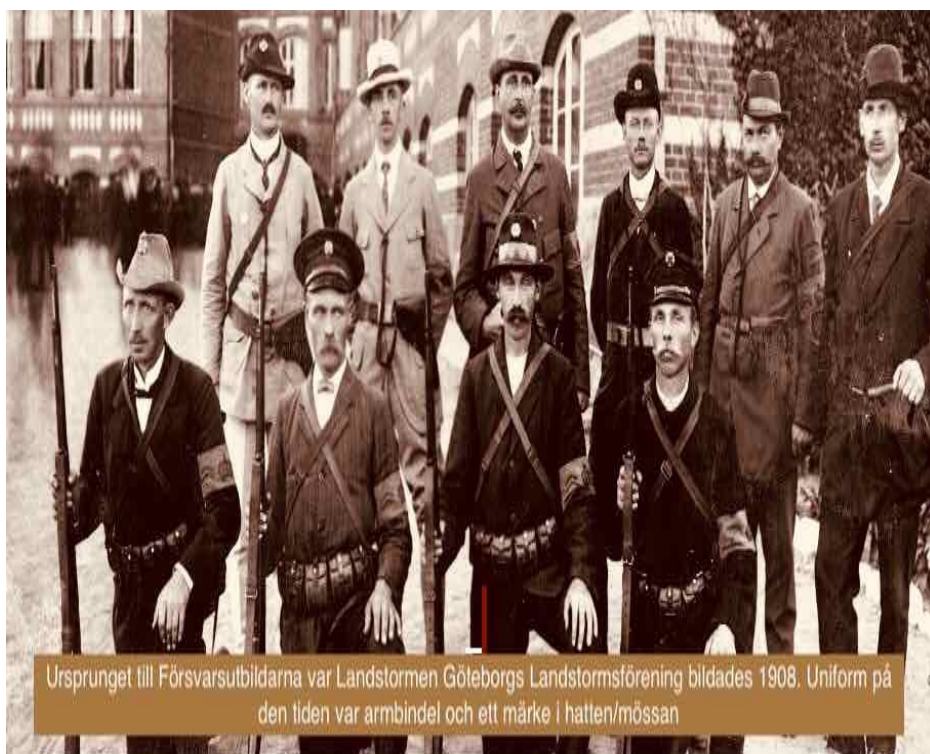
031 43 27 09
070 828 08 52

Redaktör

bertil.garpland@forsvarsutbildarna.se

Efter att verksamheten har varit helt eller delvis stängd på grund av covid-19. Har vi äntligen fått möjlighet att starta upp verksamheten igen. I det här numret ser du höstens program och vi slår ett slag för våra aktiviteter under september och oktober.

I det här numret har vi vår vana trogen två artiklar från Kungliga Krigsvetenskapsakademien. Den ena handlar om påverkan och krig. Den andra om hur man ska leda frivilliga i "gråzonen".

En historisk bild från tiden när Göteborgsförbundet bildades 1908. På den tiden hette vi Landstormen. Uniformen bestod då av en armbindel och ett märke i mössan.

Program 2021 FöUtb Göteborg

För mer information om FöUtb kursutbud besök vår hemsida:

<https://www.forsvarsutbildarna.se/goteborg/forsvarsutbildarna-goteborg/verksamhet/> (R) = regionaliserad kurs

DATUM	VERKSAMHET
18 MARS	INTRODUKTION NYA MEDLEMMAR NÄTBASERAD INFORMATION VIA TEAMS
24 MARS	FÖRBUNDSSTÄMMA DIGITAL VIA TEAMS
1-2 MAJ	KRISBEREDSKAP GRUNDER (R) GENOMFÖRS PÅ WEBBEN
13 MAJ	KÄNSÖDAGEN FLYTTAS TILL I HÖST
6 JUNI	OSCAR II FORT NATIONALDAG OCH REKRYTERING
16 JUNI	FÖR DIN SÄKERHET ÖPPEN FÖR ALLMÄNHETEN, KVIBERGS KANTIN
27-28 AUGUSTI	KRISBEREDSKAP FÖRDJUPNING MOT STAB (R) VÄSTERÅS
8 SEPTEMBER	FÖR DIN SÄKERHET ÖPPEN FÖR ALLMÄNHETEN, KVIBERGS KANTIN
15 SEPTEMBER	MEDLEMSAKTIVITET LUFTHOT OCH MOTÅTGÄRDER
18-19 SEPTEMBER	POC-KURS FÖR DIN SÄKERHET (R) TYLEBÄCK
27 SEPT-3 OKT	KRISBEREDSKAPSVECKAN TRE FÖR DIN SÄKERHET EVENT
28 SEPTEMBER	WEB FÖRELÄSNING FÖR DIN SÄKERHET
8-10 OKTOBER	UTBILDNING INFORMATÖRER INTRO NYA MEDLEMMAR I FFO (R) TYLEBÄCK
8-10 OKTOBER	MILITARY WEEKEND PRÖVA PÅ KURS. GÖTEBORGS GARNISON.
16-29 OKTOBER	GRUNDLÄGGANDE SOLDATUTBILDNING FÖR FRIVILLIGA GU-F (R)
21 OKTOBER	FÖR DIN SÄKERHET ÖPPEN FÖR ALLMÄNHETEN, FÖRBUNDSLOKALEN KVIBERG
22-24 OKTOBER	TOTALFÖRSVARSINFORMATION – GK TYLEBÄCK (R)
31 OKT-5 NOV	MILITARY CAMP FÖR GYMNASIEELEV. GBG GARNISON
10 NOVEMBER	INTRODUKTION NYA MEDLEMMAR, KVIBERG
10 NOVEMBER	FÖRSVARSFORUM (FÖR. FÖR GBG FÖRSVAR)
17 NOVEMBER	MEDLEMSAKTIVITET ESO
24 NOVEMBER	FÖR DIN SÄKERHET ÖPPEN FÖR ALLMÄNHETEN, FÖRB LOKALEN KVIBERG
26-27 NOVEMBER	KRISBEREDSKAP FÖRDJUPNING MOT STAB REGIONALISERAD KURS VÄSTERÅS (R)
4 DECEMBER	SOLDATPROV
V. 1-52	UNGDOM ENL. KAP 2.3, INKL TÄVLING HVSS
V. 1-52	FÖUTB INSTRUKTÖRSTEAM REGION VÄST

(R) Syftet med regionaliseringen är bland annat att förbund ska kunna anordna kurser och verksamheter som Forsvarsutbildarna har uppdrag/beställningar att genomföra.

Uppdragen/beställningarna kan komma från olika uppdragsgivare, exempelvis Forsvarsmakten eller Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Utmärkelser till välförtjänta

Foto: Mikael Date

Den 26 maj fick förbundsstyrelsen möjlighet att uppmärksamma välförtjänta personer, som under många år gjort förbundet värdefulla insatser. Vid ett corona säkert arrangemang på Kvibergs Kantin delade vi ut utmärkelser. Någon av de som fått utmärkelser hade förhinder, de får sina utmärkelser vid ett senare tillfälle. De välförtjänta är:

GBG Försvarsutbildningsförbunds förtjänstmedalj i guld till:
Peter Forsberg och Claes-Åke Henriksson .

GBG Försvarsutbildningsförbunds förtjänstmedalj i silver till:
Roger Wiklund.

Svenska Försvarsutbildningsförbundets Förtjänsttecken till:
Sven Sandström och Mikael Hansson.

Svenska Försvarsutbildningsförbundets Landstormssoldat i
Tenn till Rickard Norman.

Utmärkelser till välförtjänta

Guldmedaljörerna Peter Forsberg och Claes-Åke Henriksson.

Guldmedaljen delas ut, som det står i motiveringen. ” För minst 20 års förtjänstfulla insatser inom och för rörelsen”. Övlt Peter Forsberg började sin militära karriär som ungdomselev i Göteborgs Luftvärnsförenings ungdomsavdelning - LvU. Han har bl. a. suttit i förbundsstyrelsen. Han är numera chef för Elfsborgsgruppen inom Göteborgs garnison. Claes-Åke Henriksson har under sina många år som hemvärnsbataljonchef jobbat med utbildning inom förbundet. Det har han fortsatt med nu som styrelseordförande och ansvarig för den militära uppdragsutbildningen i förbundsstyrelsen.

TJUGOFYRA7

I juni numret av TJUGOFYRA7 fanns en välskriven artikel om Försvarsutbildarna. Den är lång , därför får du länken till artikeln nedan.

OM TIDNINGEN

Tjugofyra7 bevakar utvecklingen inom MSBs ansvarsområden och ska stimulera till debatt i dessa frågor. Enbart Ledaren är att betrakta som MSBs officiella linje.

Artikeln har rubriken:

Frivillig väg in till myndigheter

I orostider, som pandemin, ökar behovet av frivilliga. Försvarsutbildarna är något av ett nav för att förse myndigheter med extra personalresurser.

<https://www.tjugofyra7.se/artiklar/Nyhet/forsvarsutbildarna/?fbclid=IwAR3fevZ9zuFk0O23a3fvjmoKlsvAABaVvlhzz95lQR1oGZLS-UFhcoORG58>

Påverkan och krig av Christian Braw

Påverkansoperationer är en integrerad del i all modern krigföring. Stormakterna har betydande resurser för påverkansoperationer. Det gäller även mindre aktörer, t ex Israel och Hamas. En påverkansoperation har en mycket stor betydelse i samband med strategiska överväganden. I Storbritannien tillmäts t ex påverkansoperationer så stor vikt att de endast får sättas in efter regeringsbeslut.

Påverkansoperationer kan vara strategiska och rikta sig till hela befolkningar. De kan vara operativa och omfatta ett helt avsnitt av operationen, t ex den nuvarande Gaza-operationen. De kan vara taktiska och rikta sig mot enskilda förband eller grupper, t ex israeliska påverkansoperationer mot Hamas eller islamiska Jihad. Ett exempel på en sådan taktisk påverkansoperation är när IDF (Israels krigsmakt) genom amerikanska media vilseledde Hamas att en markoffensiv var förestående, vilket fick Hamas att omgruppera och därvid bli blottställt för israeliskt flyg.

Detta är också ett exempel på en påverkansoperation genom *key informants*. Man förser alltså en inflytelserik person eller krets med falsk information, som denna förmedlar, i detta fall till motståndaren. Rör det sig om en strategisk påverkansoperation kan man placera en inflytelseagent nära en *key informant*, som sedan till en större krets eller allmänheten förmedlar den falska eller vinklade informationen. Det mest kända exemplet är KGB-agenten Nikolaj Nejland, som tog sig in i Olof Palmes innersta krets men avslöjades av den svenske säkerhetspolisen Tore Forsberg, varefter han utvisades.

Militära påverkansförband i stormakterna arbetar operativt och taktiskt. De har kapacitet att sända med TV, radio och datanät, De har tryckerier och högtalare. De kan framställa flygblad, affischer och tidningar. De har tillgång till mediafolk, PR-specialister liksom tolkar. Sociala medier är en allt viktigare estrad för strategiska påverkansoperationer. Det är emellertid lågt ifrån alltid, som påverkansoperationer utförs med falsk information. Det vanligaste är att man använder sig av sanna uppgifter, men med ett urval som gagnar avsändaren. Syftet är hela tiden att förändra mottagarens verklighetsbild så att denne handlar på ett sätt som är gynnsamt för avsändaren. Ett mål kan t ex vara att sprida förvirring som åstadkommer handlingsförlamning. Förvirring kan även spridas genom förvrängning. Ett känt exempel är när Per Albin Hanssons tal om "god beredskap" förvrängdes till att handla om den militära beredskapen. I själva verket talade han om neutralitetsvakten och skördeutfallet 1939.

Nutida europeisk befolkningar har ofta ett medvetande om att man måste kontrollera källorna. Påverkansoperationer kan arbeta med verkliga källor, t ex militära kommunikéer, som alltid är en integrerad del av krigföringen. Man kan arbeta med "grå källor", d v s inga källor alls, t ex genom ryktesspridning. Man kan också arbeta med "svarta" källor, d v s felaktigt angivna källor.

En särskild del av en påverkansoperationer kan bestå i att flytta fokus. Filmen *Wag the dog* har flera exempel på detta. När journalister inne i Gaza rapporterar om bombningar av sjukhus kan man från den andra sidan ge utförliga bilder av ett särskilt tragiskt offer för Hamas raketer. Man förnekar alltså inte de bombade sjukhusen, men man flyttar fokus.

Medvetandet om förekomsten av påverkansoperationer innebär att journalister och vetenskapliga bedömare ställs inför mycket omfattande uppgifter. Det gäller att inse att alla uppgifter från deltagarna i en konflikt är en del av konflikten och därmed utgörs av påverkansoperationer. Det gäller att ha distans till alla inflytelseagenter. I påverkansoperationer ingår även en slags volontärer som inflytelseagenter. Dessa "volontärer" är ofta oerhört aktiva. Vietnamrörelsen är ett välkänt exempel på hur "volontärer" kan bli avgörande som inflytelseagenter i påverkansoperationer.

För en part i en konflikt är det besvärande att på plats ha oberoende iakttagare. Det försvårar starkt påverkansoperationerna. Israels insatser mot journalister i Gaza – t ex tillhörande al Jazira – är ur den synvinkeln fullt logisk.

KUNGL KRIGSVETENSKAPSAKADEMIEN
The Royal Swedish Academy of War Sciences

Det är inte bara journalister och andra bedömare som har ett stort ansvar, när de ställs inför påverkansoperationer. Det gäller hela befolkningar. Genom påverkansoperationer har kriget eller konflikten flyttat in vardagsrummet och hemdatorn. Och vi är alla målgrupper. Det gäller att inse det.

Författaren är Docent. Han har tidigare varit instruktör i ämnet påverkansoperationer i Eksjö garnison

Foto: Shutterstock

Inbjudan till

För din säkerhet!

Kvibergs kantin, övre kaserngården 12, Kvibergs kaserneer 8 september kl 18:30-21:00

När katastrofen är ett faktum, det oförutsedda har inträffat eller det som du visste inte fick hända har blivit verklighet! Vad betyder det för dig att hantera en situation när ljuset inte tänds när du slår på strömbrytaren, mobilen är död och internet har slutat fungera?

På **För din säkerhet!** får du grundläggande kunskaper om var du hittar information vid kriser, hur du skapar din egen beredskap inför att värme, vatten eller el saknas hemma. Du stärker din egen förmåga att ta hand om dig själv och dina nära vid kriser i samhället.

Vi riktar oss till dig som är 16 år och äldre.

Anmälan: www.forsvarsutbildarna.se/kris

Eventuella frågor besvaras av

bertil.garpland@forsvarsutbildarna.se

För din säkerhet! är kostnadsfritt, eventet bekostas av :

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Lufthot och motåtgärder

Våra medlemmar, medlemmar i Hemvärnet och medlemmar i militära kamratföreningar inbjuds till Kvibergs kaserner.

Till en föreläsning om lufthot och motåtgärder. Det är en föreläsning som Luftvärnsförbundet tagit fram. Vi har inbjudit dom att komma till oss och föreläsa.

15 september klockan 18:30 Förbundslokalen övre kaserngården 4C Kvibergs kaserner.

Anmälan gör du via den här länken:

<https://crm.forsvarsutbildarna.se/Pages/Evt/EventSignUp.aspx?eventguid=86a6194c-b915-4371-8786-315a0af22351>

Inbjudan till

Web föreläsning För din säkerhet!

28 september kl 18:30-20:00 via Teams.

Föreläsningen vänder sig till dig som inte haft möjlighet att besöka våra föreläsningar.

När katastrofen är ett faktum, det oförutsedda har inträffat eller det som du visste inte fick hända har blivit verklighet! Vad betyder det för dig att hantera en situation när ljuset inte tänds när du slår på strömbrytaren, mobilen är död och internet har slutat fungera?

På **För din säkerhet!** får du grundläggande kunskaper om var du hittar information vid kriser, hur du skapar din egen beredskap inför att värme, vatten eller el saknas hemma. Du stärker din egen förmåga att ta hand om dig själv och dina nära vid kriser i samhället.

Anmälan: www.forsvarsutbildarna.se/kris

De som anmäler sig får en länk några dagar före web-föreläsningen. Eventuella frågor besvaras av:

bertil.garpland@forsvarsutbildarna.se

För din säkerhet! är kostnadsfritt, eventet bekostas av :

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

MILITARY WEEKEND – PROVA PÅ HELG 8 – 10 OKTOBER GENOMFÖR FÖUTB GÖTEBORG EN S K MILITARY WEEKEND PÅ GÖTEBORGS GARNISON KÄRINGBERGET.

Military Weekend är till för dig som fyllt 18 år eller är äldre och funderar på om du ska delta aktivt i Försvarets verksamhet. Du är dock inte säker på vad som passar dig bäst utan vill veta mer om hur det är att vara anställd på heltid eller deltid, att vara en del av Hemvärnet eller om det passar dig bäst att ägna fritiden åt en frivillig försvarsorganisation.

Formulär för ansökan finns på [den här länken](#),
För att söka denna kurs krävs inget medlemskap i en frivillig försvarsorganisation.

GRUNDLÄGGANDE SOLDATUTBILDNING FÖR FRIVILLIGA (GU-F)

Grundutbildning av specialister till hemvärnsförbanden och för frivilliginstruktörer genomförs på Göteborgs garnison

Datum: 16-29 oktober 2021

Foto: NB Garpland

Kursens syfte

GU-F är en tvåveckorsutbildning på cirka 140 timmar för de som vill tjänstgöra på specialistbefattningar i Hemvärnet och som saknar militär grundutbildning sedan tidigare.

Kursens mål

Efter kursen ska du kunna hantera eldhandvapen i en stridssituation och ingå i grupp vid försvar av egen arbetsplats, verksamhet eller objekt. Du ska kunna påbörja grundläggande befattningsutbildning eller motsvarande efter kursen.

[Anmäl dig via den här länken](#)

VAD ÄR EN KRIS?

Det är en händelse som drabbar många människor och stora delar av samhället och som **hotar grundläggande värden och funktioner**. Kris är ett tillstånd som **inte** kan hanteras med **normala resurser och organisation**. En kris är oväntad, utanför det vanliga och vardagliga. Att lösa krisen kräver **samordnade åtgärder från flera aktörer**.

HUR BEREDD ÄR DU?

Testa hur förberedd du är inför en kris – klicka dig fram i scenariot och svara på frågor.

[Scenario 1 – Överlevnad](#)

[Scenario 2 – Kommunikation vid kris](#)

[Scenario 3 – Hemberedskap](#)

LÄR DIG MER OM KRISBEREDSKAP

Vill du lära dig mer om din krisberedskap? Besök försvarsutbildarnas hemsida. Klicka på länken nedan:

<https://www.forsvarsutbildarna.se/utbildning/for-din-sakerhet/material-din-beredskap/>

KUNGL. KRIGSVETENSKAPSAKADEMIEN
The Royal Swedish Academy of War Sciences

Ledning av frivilliga i gråzon av Freddy Jönsson Hanberg

Under större delen av 2010-talet har begreppen "gråzon" och "hybridkrigföring" stötts och blötts utan att någon aktör egentligen kunnat definiera begreppen fullt ut eller etablerat en doktrin eller strategi för att steglöst kunna bemöta aggressionen. Vi ser fortsatt en mycket besvärande fragmentering både vad gäller förståelse och motmedel. Detta märks inte minst på de upprepade cyberangrepp som Sverige och andra öppna demokratier utsätts för, liksom påverkansoperationer och subversion. Den ökande våldsnivån bland kriminella utgör en möjlig komponent att utnyttja för en angripare, där kan en eskalering inledas utan att tillräckliga resurser i samhället hinner mobiliseras.

Under större delen av 2010-talet har begreppen "gråzon" och "hybridkrigföring" stötts och blötts utan att någon aktör egentligen kunnat definiera begreppen fullt ut eller etablerat en doktrin eller strategi för att steglöst kunna bemöta aggressionen. Vi ser fortsatt en mycket besvärande fragmentering både vad gäller förståelse och motmedel. Detta märks inte minst på de upprepade cyberangrepp som Sverige och andra öppna demokratier utsätts för, liksom påverkansoperationer och subversion. Den ökande våldsnivån bland kriminella utgör en möjlig komponent att utnyttja för en angripare, där kan en eskalering inledas utan att tillräckliga resurser i samhället hinner mobiliseras.

Mot detta står statens resurser för skydd och säkerhet främst genom Försvarmakten, Polisen, Säkerhetspolisen, MSB, FRA, Kustbevakning, Tull, Länsstyrelser och andra organisationer som idag benämns bevakningsansvariga men som i framtiden sannolikt kommer att benämnas sektors- och beredskapsmyndigheter. Räddningstjänst, kommuner och regioner har också ett ansvar för att möta ovan beskrivna hot. Dessa myndigheter står sig slätt utan stöd från näringslivet, därom är alla idag ense. Det gäller främst försörjning, informations- och telekomsektorerna, transporter och energi. Det är dock långt kvar till dess att offentlig sektor kan avropa stöd från privat sektor, än så länge har inte några storskaliga övningar genomförts så vi vet ännu ingenting om eventuella flaskhalsar och friktioner. Alla som övat kris och krig vet att det kommer att uppstå utmaningar, de går dock mycket sällan att förutse utan att man simulerar händelseförlopp vilket bäst görs genom övningar i verkligheten med de utpekade aktörerna.

Men även om offentlig och privat sektor mobiliseras så bedöms det inte räcka. För att klara ett angrepp måste också civilsamhället inklusive frivilliga ianspråkta. Om angreppet är så tydligt och omfattande att regeringen väljer att höja beredskapen är problemet paradoxalt nog mindre. Det blir enklare att kalla in och beordra, hänvisa till fullmaktslagar och dessutom kan Försvarsmakten och övriga myndigheter i ett sådant läge ta ett större ansvar särskilt om värnpliktig personal kallas in.

Utmaningen ligger snarare i det som ovan nämnts, nämligen en situation då det inte står klart vem som angriper oss eller att det ens rör sig om ett angrepp.

Begreppet "civilsamhället" är ovanligt i det vardagliga samtalet och det använts ofta felaktigt i media. Civilsamhället utgörs av samverkande individer och olika idéburna sammanslutningar såsom lokala föreningar, ideella föreningar, idrottsföreningar, kyrkan, privata stiftelser, studieförbund och välgörenhetsorganisationer. Här återfinns en aktör som kan vara till hjälp i en krissituation, Missing People, som jag kommer att använda som exempel i den här artikeln.

Frivilliga försvarsorganisationer utgörs av de 18 organisationer som Försvarsmakten delfinansierar. Här hittar vi t ex Frivilliga Automobilkårernas Riksförbund, Svenska Lottakåren, Sveriges Civilförsvarsförbund och Sjövärnsskårens riksförbund. Av dessa 18 förtjänar Svenska försvarsutbildningsförbundet ("Försvarsutbildarna") att omnämnas särskilt. De organiserar nämligen i sin tur ytterligare 15 medlemsförbund t ex Militärtolkarna, CBRN-förbundet, Kriskommunikatörerna (CRISCOM), Psyopsförbundet och reservofficerarnas förbund – SVEROF samt 23 regionala förbund samlade i fyra regioner.

Ibland betraktas Hemvärnet som en frivillig försvarsorganisation men så är inte fallet. Hemvärnet är en del av Försvarsmakten och de som tjänstgör i Hemvärnet skall ha sin krigsplacering där. Delar av Hemvärnet skall kunna verka inom timmar från larm. De som tillhör Hemvärnet kallas in till övningar och beredskapskontroller och för det erhåller de lön.

Ledning av frivilliga i gråzon

Så till rubriken – hur leds frivilliga i händelse av ett angrepp som inte föranleder beredskapshöjning? För att illustrera utmaningen återvänder vi till den ovan nämnda organisationen ”Missing People”, en rikstäckande organisation med ett tjugotal regionala avdelningar runtom i landet. Kärnan i organisationen är frivilliga personer som ger av sin tid för att hjälpa till i sökandet efter försvunna personer. Alla som leder sökinsatserna, bemannar de regionala avdelningarna och sitter i jouten är frivilliga. Missing People strävar efter att kunna starta en sökinsats inom sex timmar från det att ett ärende kommer in till jouten, oavsett tid på dygnet eller plats i Sverige, samt att söka för att rädda liv men också för att ge anhöriga stöd och möjlighet till ett avslut. Organisationen har funnits i ca 10 år och har ett nära samarbete med anhöriga, polis och med andra hjälporganisationer. När ett försvinnande kommer in till organisationens jour kontrolleras att det finns en polisanmälan och att det inte finns några hinder för att publicera efterlysningar eller genomföra sökinsatser. Därefter publiceras en efterlysning på organisationens Facebook-sida. En efterlysning når 200 000–1 500 000 personer p g a att många delar efterlysningar i sociala media och därför inkommer ofta tips i omfattande mängd.

Jag beskriver ovanstående eftersom det med stor sannolikhet är den modell för ledning av frivilliga som är bäst prövad i stor skala i en modern kontext, där alltså sociala media utgör den viktigaste komponenten för delgivning och inhämtning av öppen information och rapporter i ledningssystemet. Alla verksamheter har ett ledningssystem, vare sig de vet om det eller ej, och i Missing People:s fall antas det utgöras av rutiner som byggts upp genom åren, där telefoni och mail samt sociala media och det tillhörande informationsflödet genererar beslutsunderlag och styrningar till frivilliga.

Detta tillvägagångssätt rimmar ganska illa med Försvarsmaktens sätt att leda, särskilt om det råder någon form av operationssekretess. Det förekommer inga kryptografiska funktioner och personalen som är inblandad har inte bakgrundskontrollerats. Det förekommer, så vitt jag vet, ingen fastställd sambands- och ordertabulatur. Vad jag kan läsa mig till på hemsidan finns inte heller några rutiner för sambandsbortfall eller motsvarande redundansfunktion. Det finns sannolikt inte något behov av sådan robusthet om en försvunnen person eftersöks när det i övriga samhället råder stillsam fred – men låt oss föreställa oss ett liknande scenario där behovet av frivilliga är stort.

Ett hybridangrepp fungerar bäst om det göms i förklarliga samhällsstörningar eller situationer där det sunnda förnuftet utesluter en antagonist. Några exempel kan vara stormar, översvämningar, skogsbränder, dammbrott, skeppsbrott eller fastighetsbränder. Klimatkrisen bjuder på många sådana tillfällen.

Med dem följer elavbrott, problem med försörjning, avbrott i IT- och telekomfunktioner samt problem med system som är beroende av detta t ex betalningssystem och finansiella transaktioner men också olika detaljistverksamheter som mataffärer, bensinmackar och apotek.

I ett sådant scenario kan det hända att en angripare som är opportunistisk och har hög beredskap för angrepp passar på att förvärra krisen genom att generera flera liknande händelser avsiktligt och kryddar dem med förvecklingar med tydliga politiska implikationer t ex underblåsande av organiserad kriminalitet, extremism och aktivism, skjutningar och uppgörelser bland grovt kriminella, iscensatta terrordåd eller flyktingkriser. Vi har under 2010-talet sett flera exempel på att sådant förekommer. Därifrån är steget sedan kort till att påverka den förda politiken vilket är slutmålet för angriparen. Om stora delar av samhället är påverkat av ovanstående händelser och Försvarsmakten, Polisen, räddningstjänster, sjukvård och andra offentliga aktörer är fullt upptagna med egna beredskapshöjande åtgärder så står förhoppningen till frivilliga aktörer.

Om de frivilliga i det läget plockar fram mobiltelefonerna och börja ringa eller ännu värre – använder sig av sociala media för att samverka, samordna och leda – så blir det ogynnsamt för oss alla. Dessa kanaler är enkla att avlyssna och störa och det finns goda möjligheter för en angripare att påverka den miljön genom desinformation och rykten. Minns t ex den märkliga varningen om skottlossning på Fridhemsplan i samband med terrordådet på Drottninggatan i april 2017.

Det bör av det skälet finnas en tydlig *chain-of-command*, en ledningsstruktur som berättar vem som leder vem, men också en sambandstablå och kanske också en hänvisningstablå med avseende på underhållstjänst och understöd om insatserna blir långvariga – som också självklart måste övas och vidmakthållas. Det bör dessutom finnas kunskap (övad och prövad) om hur säkert samband upprättas hos den offentliga aktör som är närmast den berörda frivilligorganisationen. Det säkraste sambandet (mot avlyssning och fjärrstörning) är papper, penna och ordonnans men det fungerar inte friktionsfritt om det inte övats. Vad skall t ex informationen omfatta och hur säkerställs att informationen nått fram och begripits?

Mitt viktigaste förslag är härvidlag att var och en av de 18 frivilligorganisationerna med sina respektive underorganisationer får ett tydligt uppdrag av riksdag, regering och Försvarsmakten att tillse att de har etablerat ledningssystem som fungerar även utan el, internet och telefoni och som innehåller rutiner och checklistor över hur information förs fram säkert och med tillräcklig kvalitet. Det bör också upprättas samverkansstrukturer över vem som samverkar med vem och vilka krav som ställs på samverkan.

Detta kan tyckas onödigt med hänvisning till att frivilligorganisationernas uppdrag är att utbilda personal som sedan skall ha sin krigsplacering i en myndighet eller annan totalförsvarsviktig verksamhet. Men att stanna där löser bara utmaningen vid höjd beredskap. Myndigheternas krigsorganisationer är inte aktiverade under ett gråzons-/hybridangrepp – i så fall är det ju inte ett hybridangrepp.

KUNGL. KRIGSVETENSKAPSAKADEMIEN
The Royal Swedish Academy of War Sciences

Man kan naturligtvis tänka sig att ålägga mottagande organisation den utmaningen men det är ett klassiskt misstag. Det är med frivilligorganisationen som den frivillige har sin relation. Det är också där man bäst förstår hur de egna frivilliga fungerar och hur de bäst skall ledas. Det är inte ens säkert att den "mottagande/kravställande" verksamheten är berörd av det aktuella angreppet.

Vi behöver också överväga tillgången på frivilliga på strategisk nivå. Det kan mycket väl vara så att de stora volymerna av frivilliga inte alls kanaliseras via de frivilliga försvarsorganisationerna utan i första hand utgörs av spontanfrivilliga. Det innebär att det också måste utarbetas och upprättas en instruktion eller ett reglemente för ledning av spontanfrivilliga som skall gälla alla offentliga aktörer och frivilliga försvarsorganisationer. Det finns omfattande underlag att bygga en sådan instruktion på bl a hos Försvarshögskolan och MSB

Om detta inte görs kommer ledning att genomföras baserat på mobiltelefoni och sociala media, vilket som sagt fungerar mycket bra när man söker efter försvunna människor i fred, men mindre bra eller inte alls vid större kriser eller krig.

Författaren är strategisk rådgivare och grundare av Totalförsvarsstiftelsen.

TOTALFÖRSVARSPÅTÄLLNING – GRUNDKURS PÅ TYLEBÄCKS KURSGÅRD I HALMSTAD

22-24 OKTOBER

Kursen är avsedd för medlemmar, funktionärer och instruktörer i frivilliga försvarsorganisationer. Du ska ha ett intresse för att fördjupa dig inom försvarsinformation och ha grundläggande kunskap om försvarets verksamhet och samhällets krisberedskap.

Kursen syftar till att du ska kunna biträda vid försvarsinformationstillfällen och själv genomföra introduktion till nya medlemmar.

Kursen innehåller fördjupning inom ämnena totalförsvarsinformation, samhällets krisberedskap och informationspåverkan genom föreläsningar, seminariebehandling och diskussioner.

I kursen ingår även planering och genomförande av totalförsvarsinformationstillfälle.

[Anmäl dig via den här länken](#)

FÖRSVARSFORUM

- Hur försvara Sverige?

I samverkan med Föreningen för Göteborgs försvar.

Planeras till den 10 november på Chalmers konferens

Vi återkommer med program efter samverkan med Kungl. Krigsvetenskaps akademien.

